

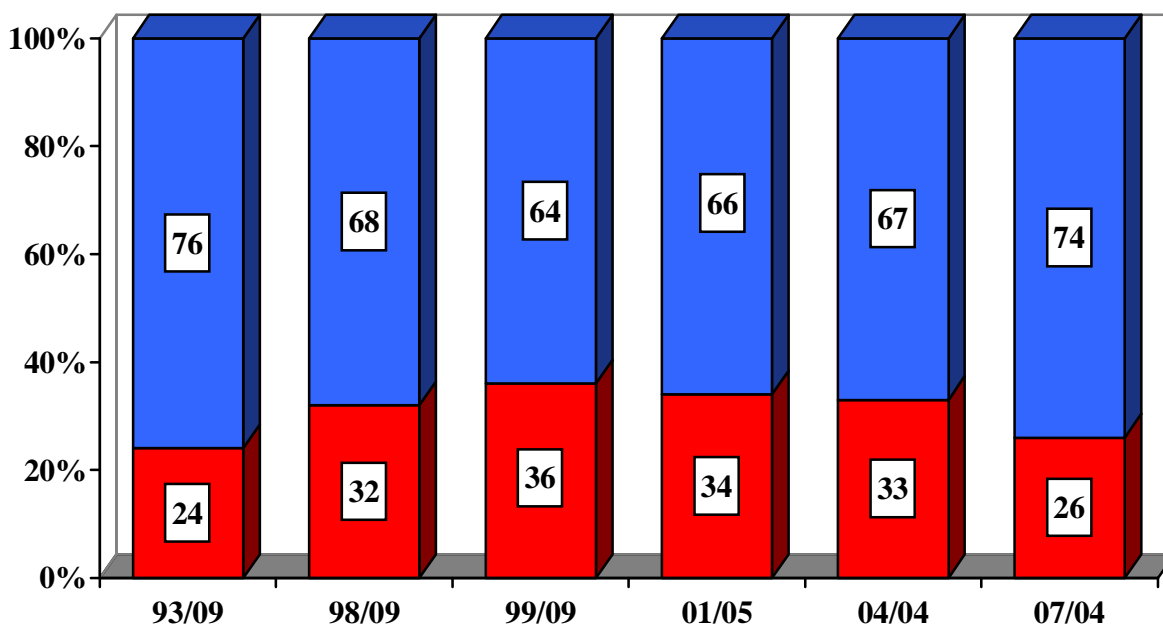
DÁVKY PRO NEZAMĚSTNANÉ BY MĚLY MOTIVOVAT K HLEDÁNÍ PRÁCE A NENÍ TŘEBA JE ZVYŠOVAT.

V otázkách finančního zabezpečení lidí bez práce je česká veřejnost poměrně nekompromisní. Velká většina občanů je přesvědčena, že dávky v nezaměstnanosti by měly být nízké, aby byl každý nucen najít si zaměstnání (74 %). Téměř stejně velká část lidí se také domnívá, že podpora v nezaměstnanosti by se neměla zvyšovat (72 %).

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 2. – 10. dubna 2007. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1191 respondentů.

Mínění, že dávky v nezaměstnanosti neslouží k udržení slušné životní úrovně nezaměstnaných, ale jejich hlavním smyslem je přimět každého, aby si našel zaměstnání i za cenu méně kvalifikované práce, rekvalifikace nebo třeba přestěhování, převládalo v názorech veřejnosti i v minulém období. Nejsilněji bylo patrné na počátku devadesátých let. Údaje z dubna letošního roku ukazují, že současné rozložení názorů na účel podpory v nezaměstnanosti se situací z počátku devadesátých let velmi podobá.

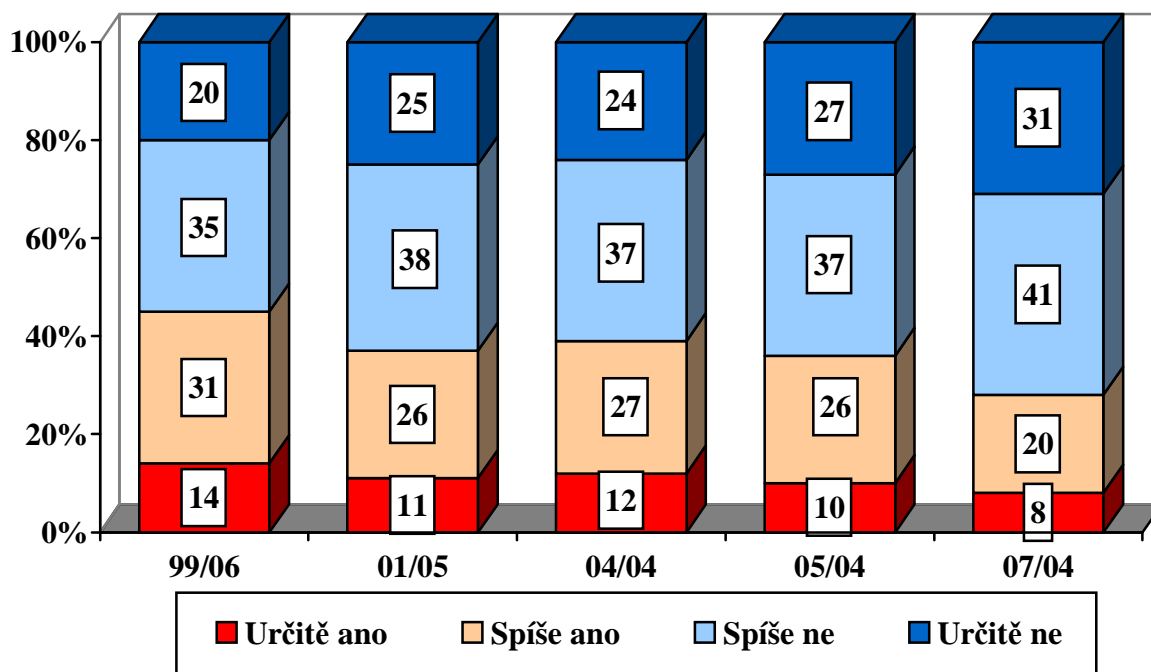
"Čemu by podle Vás měla vláda dát v řešení nezaměstnanosti přednost?"

- Poskytovat jen minimální dávky, aby každý byl nucen najít si zaměstnání i za cenu méně kvalifikované práce, rekvalifikace, přestěhování apod.
- Poskytovat tak vysoké dávky, aby se příliš nesnížila životní úroveň nezaměstnaných

Uvedené názory na účel dávek poskytovaných lidem bez práce souvisí s dalším postojem k problematice finančního zabezpečení v nezaměstnanosti – s přesvědčením, že podporu v nezaměstnanosti není nutné zvyšovat. Také tento názor měl v minulosti vždy většinovou podporu veřejnosti (i když na konci devadesátých let jen slabou) a v průběhu doby trvale posiloval (od roku 1999 do současnosti narostl podíl lidí domnívajících se, že podporu v nezaměstnanosti není třeba zvyšovat, o 17 %).

"Měl by stát zvýšit podporu v nezaměstnanosti?"

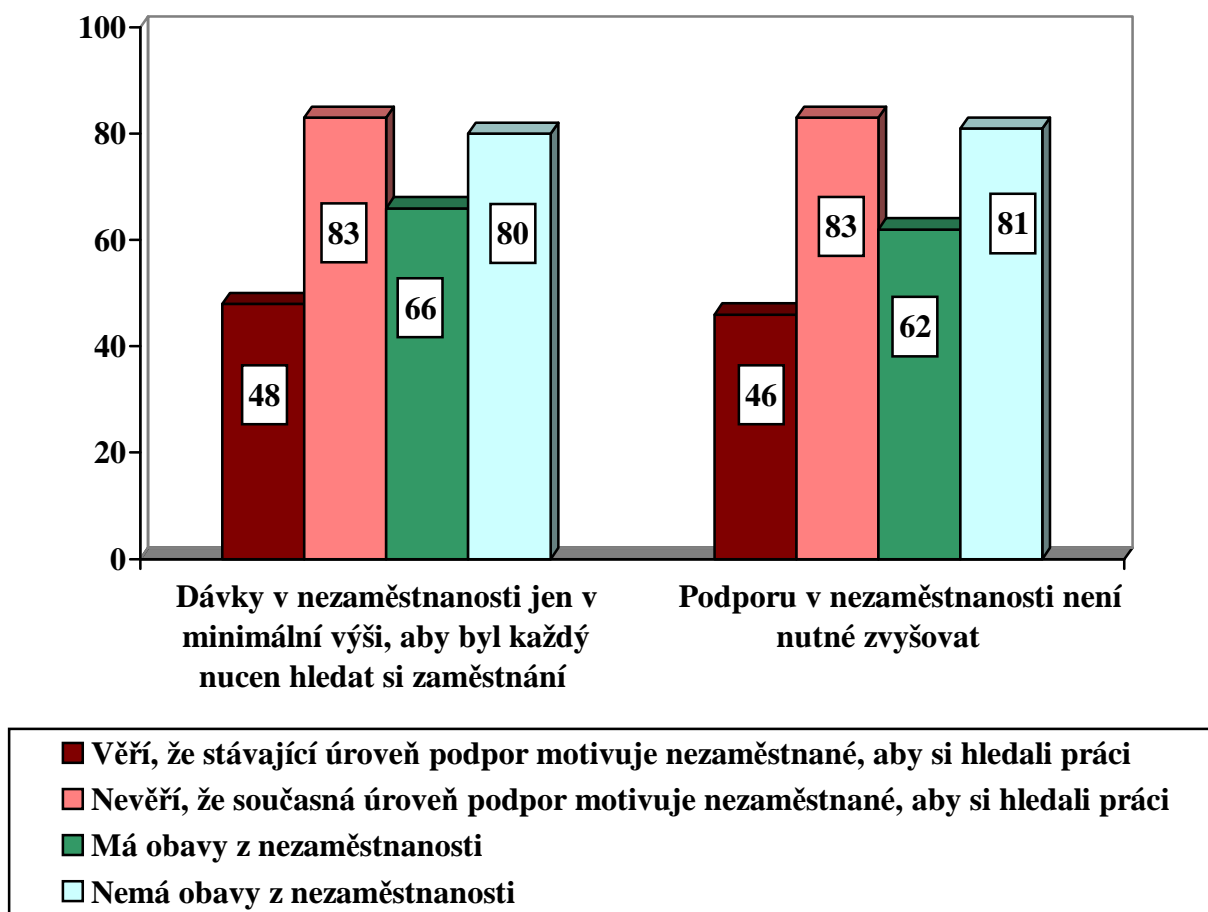
Pramen: STEM, Série Trendy 1999/6 – 2007/4

Oba zmiňované názory na finanční podporu v nezaměstnanosti převažují ve všech skupinách obyvatel. Existují ale kategorie lidí, u nichž přesvědčení o tom, že dávky v nezaměstnanosti by měly být nízké, aby motivovaly k hledání práce a není třeba je zvyšovat, je zřetelně méně pevné. Některé rozdíly jsou podmíněné úrovní vzdělání, méně nekompromisní postoje zastávají lidé se základním vzděláním (pro minimální dávky v nezaměstnanosti je 64 % osob se základním vzděláním a 87 % vysokoškoláků, proti zvyšování podpory v nezaměstnanosti je 62 % jedinců se základním vzděláním a 86 % vysokoškoláků). Menší rozhodnost je patrná také v postojích lidí působících v dělnických profesích a zejména v postojích osob žijících v obtížných finančních podmínkách. Právě tato druhá kategorie (osoby s nízkým materiálním standardem) představuje skupinu obyvatel s vůbec nejměkčími názory na dávky v nezaměstnanosti (s minimálními dávkami v nezaměstnanosti souhlasí 56 % a o neúčelnosti zvyšování podpory v nezaměstnanosti je přesvědčeno 47 % jedinců, kteří považují materiální zajištění své domácnosti za špatné nebo se cítí být chudí).

Jistou roli v diferenciaci postojů k finančnímu zajištění nezaměstnaných hraje rovněž politická orientace. Podle očekávání se od průměru celé populace nejvíce odchyľují stoupenec ODS na jedné straně a potenciální voliči KSČM na straně druhé (o nezbytnosti motivovat lidi k hledání práce poskytováním minimální dávek v nezaměstnanosti je přesvědčeno 82 % příznivců ODS a 64 % stoupenců KSČM, se zvyšováním podpory v nezaměstnanosti nesouhlasí 78 % lidí preferujících ODS a 66 % možných voličů komunistů).

Obecně lze říci, že míra rozhodnosti projevená v postojích k problematice finančního zabezpečení nezaměstnaných je ovlivněná dvěma protichůdně působícími okolnostmi. Na jedné straně to jsou pochybnosti, zda stávající úroveň podpor motivuje dostatečně nezaměstnané, aby si hledali práci (pochybuje o tom 73 % veřejnosti), které posilují přesvědčení o nutnosti poskytovat nezaměstnaným jen minimální podporu a dále ji nezvyšovat. Proti tomu působí zkušenosti a obavy z nezaměstnanosti (v současné době je projevuje 55 % ekonomicky aktivní populace), které razanci postojů k otázkám finančních dávek pro lidi bez práce viditelně změkčují.

Postoje k finančnímu zabezpečení v nezaměstnanosti podle názorů na motivační účinek stávající úrovně podpor a obav z nezaměstnanosti (%)

Pramen: STEM, Trendy 2007/4